

OXELÖ *bygden*

Årgång 22/2012

Årsskrift för Oxelösunds Hembygdsförening

Oxelöbygden

2012

Innehåll

Oxelösunds hembygdsförening under 35 år	2
Mästerlotsen i Gamla Oxelösund	4
Skärgårdshemmanet Ålö	6
Ålö – ett nytt besöksmål i Oxelösund	10
Jogersö gård	12
Ägar/brukarlängd Jogersö gård	13
Husesyn på Jogersö	15
Om kustliv och sjöfart i Oxelösund – Ingegerd Wachtmeister	16
Folkdanslaget Oxelö Gille 50 år	18
Oxelösundstrafiken genom åren	20
Äldre årgångar av Oxelöbygden	26

Redaktör:	Bengt Ljungdahl
Sekreterare:	Christer Marklund
Oseum/Bildarkiv:	Karin Granroth-Ringshagen
Omslag:	Skärgårdshemmanet Ålö
Layout:	Onyx DT
Tryck:	Österbergs Tryckeri AB

Oxelösunds Hembygdsförening fyllde 35 år den 25 maj 2012

Oxelösunds hembygdsförening historia är inte särskilt lång. Den har sitt ursprung i Oxelö Gille där man på ett årsmöte 1976 i samarbete med kommunens kulturnämnd tog initiativet till att bilda Oxelösunds hembygdsförening. Starten beräknades ske på våren 1977 och den 4 april detta år så slog man till.

Föreningens första ordförande blev Oswald Odsvall som kom att inneha denna post under hembygdsföreningens första år. Därefter tog Karin Främpling över ordförandeklubban.

En bland de första åtgärderna var att hålla en kurs i hembygds-kunskap, en nog så viktig del i föreningens arbete.

Valborgsmässosfirandet blev en naturlig del av föreningens verksamhet och fick sedermera en permanent plats på Villabacken nära centrum i Oxelösund.

1985 kom så bygdespelet "Vackra Brita på Oxelö Krog", skrivet av Ivar Schnell, som ett återkommande inslag i sommarens verksamhet. Hans förhoppning var att det skulle bli en tradition vilket också var den då nytillträdde ordförande, Gösta Nilssons, mening. Så blev de också under en tid.

Hembygdsföreningens andre ordförande, efter framlidne Oswald Odsvall, var Karin Främpling, 84. Hon minns tiden strax efter starten med stor glädje.

– Det var ett fantastiskt roligt arbete. Det var mest positivt hela tiden, förklarar hon.

Karin Främpling, som vid tiden det begav sig, var bibliotekarie i Oxelösunds kommun, var starkt engagerad i arbetet med hembygdsföreningen. På frågan om vad hon minns speciellt från de gångna åren i hembygdsföreningen svara hon:

– Det var nog somrarna med bygdespelet "Vackra Brita" som spelades upp i den vackra miljön kring Bydegården i Gamla Oxelösund.

Vid träffen på Mästerlotsen fanns flera av dem som var med och bildade hembygdsföreningen samt inbjudna gäster. Sven Zetterström som f d kommunalråd och Ann Svensson vars pappa utformad de första stadgarna. Elsie Holm är dotter till föreningens förste ordförande Oswald Odsvall.

Stående fr v: Conny Adolfsson, Maj Löf, Sven Zetterström, Märta Karlsson, Ann Svensson, Elsie Holm, Bosse Pettersson, Kerstin Olsson, Sonja Ahlin och Christer Marklund. Sittande fr v Agne Bergman, Karin Främpling och Gösta Nilsson.

Foto: Anne-Marie Hermelin

Karin Främpling säger också att hembygdsföreningen har en viktig funktion att fylla inte minst för den kommande generationen.

– Det är att lära sig mer för både gamla och nya invånare om deras hembygd, säger hon.

Nio ordföranden

Förutom Oswald Odsvall och Karin Främpling så har hembygdsföreningen haft ytterligare sju ordföranden.

Karin Främpling var ordförande till och med 1984 då Gösta Nilsson tog över i två år. Hans efterträdare blev Henry Famme som kom att sitta från 1993 till 1997 då Bo Pe-

tersson tog över ordförandeklubban under ett år.

Året därpå, 1998, uppstod det en vakans då man inte kunde få fram någon ny ordförande. Detta varade ett år då Signild Bergström tog hand om ordförandeklubban som hon behöll fram till 2001.

Näste ordförande blev Kurt Högborg som tillträdde 2002 och satt i två år fram till 2004 då Verena Kokkonen tog över undet ett års tid.

Senaste ordföranden hitintills blev Göran Åström som kom att sitta från 2006 till 2009 varefter posten som ordföranden har varit vakant igen.

Mästerlotsen i G:a Oxelösund

Kortfattad historik 1861 – 1991

Husets namn var ursprungligen Bergshyddan och kvarteret heter Mästerlotsen. 1861 inköptes Bergshyddans tomt av manufakturhandlaren och rådmannen Gustav Janzon,

Huset byggdes enligt uppgift 1870 av Ludvig Öhrström, men detta har inte kunnat bekräftats. Vid renoveringen på 1900-talet konstaterades att timmerstommen flyttats hit. Möjligen hade Ludvig Öhrström sålt huset till Gustav Janzon som sedan byggde upp det på sin tomt i Oxelösund.

Under 1890-talet ägdes huset av spannmålshandlaren Carl Lundgren (svärson till Gustav Janzon).

1914 Blev Bergshyddan permanentbostad till bergsingenjör E. Torsten Tesch, en av initiativtagarna till Oxelösunds Järnverk. Han sålde sedan huset 1917 till Oxelösunds Järnverk och under några år därefter var ingen skriven på fastigheten. Förmodligen användes den till somarbostad eller av anställda på Järnverket.

Den 11 maj 1922 köpte fiskaren Gottfrid Lind fastigheten av Oxelösunds Järnverk och sålde den i mars 1923 sedan vidare till grosshandlare C A Hellman från Nyköping.

Från 1926 till sin död var Hellman tillsammans med två hushållerskor skriven på fastigheten. En av dessa, Maria Klarin (systerdotter till Hellman) blev genom testamente ägare till Bergshyddan.

1934 sålde huset till mästerlotsen Gustav Diener.

1955 köptes fastigheten av Henning Berg.

Huset såldes sedan 1972 till Oxelösunds kommun i sin tur hyrde ut det till Skånska Cement under tiden som arbetena med oljebergrummet pågick. Huset användes då som platskontor.

När Skånska Cement lämnade huset, planerade hamnen att riva huset. Oxelösunds Hembygdsförening motsatte sig detta och kämpade sedan 1982 för husets bevarande.

Åren 1991 till 2011

Under hösten 1991 bildades föreningen Mästerlotsen. Några av dem som kämpade hårdast för husets bevarande var Siv Öhman, Christer Marklund och Olle Engström. Ett avtal undertecknades mellan Hamnbolaget och den nybildade föreningen Mästerlotsen. I avtalet finns villkor för renoveringsarbetet. Alla dessa villkor är idag utförda. Värlandet av medlemmar startade och medlemsantalet uppgick snart till 200.

I januari 1993 erhöles hjälp från arbetsförmedlingen med ALU-anställningar och den 9 februari kom tre byggnadssnickare som startade

upprustningsarbetet. Byggleddare var Bo Pettersson och ca 4.000 arbetstimmar fördelades på 14 personer vid olika tidpunkter.

Detta blev husets räddning. Många sponsorer tillfrågades om bidrag som kom i olika form av material, arbetskraft och naturligtvis i rena kontanter. År 1994 var huset i sådant skick att det kunde börja hyras ut för konferenser och sammanträden.

Det har under åren blivit populärt att hyra Mästerlotsen, även av gäster utanför Oxelösund. Detta tillsammans med medlemsavgifter, bidrag genom sponsorer, evenemang och ideella insatser har gjort det möjligt att genomföra arbetet med underhåll och gradvis upprustning.

Mästerlotsens onsdagsgrupp har oförtrutet jobbat vidare med förberedelserna för den årliga julmarknaden i Gamla Oxelösund. I annexet Bagarstugan har det odlats en hel del grödor till försäljning på sensommaren.

Föreningen Mästerlotsens arbete har starkt bidragit till att bevara den unika kulturmiljön i Gamla Oxelösund. Detta har skett i samverkan med de boende, föreningar och företag i samarbetsformen Gamla Oxelösundsgruppen där också Skärgårdsmuseet, Bygdegården/Oxelö Krog, dykarklubben Aquatic, Fiskebåtens Vänner, Sörmlandsleden och Oxelösunds hembygdsförening deltagit.

År 2011

Vid föreningen Mästerlotsens årsmöte i april 2011 beslöt årsmötet på styrelsens förslag att Mästerlotsens verksamhet överförs som en verksamhetsgrupp till Oxelösunds hembygdsförening. Mästerlotsens varumärke som konferens och mötesverksamhet bibehålls och fortsätter med Oxelösunds hembygdsförening som huvudman. På detta sätt kommer Mästerlots att även i fortsättningen ha stor betydelse för att upprätthålla kulturarvet i Gamla Oxelösund.

Skärgårdshemmanet Ålö

Lite historia skrivet 2005 av Olle Berg

Det här är inte ett försök att källkritiskt skriva Ålös historia, på något sätt vara fullständigt eller ställa några andra vetenskapliga krav. Jag har helt enkel bara blivit nyfiken på Ålö, som min farbror Albin brukade i över 30 år. Genom hans dotter, min kusin Sonja Ahlin, har jag fått veta en del. Så här har det blivit.

Perspektivet rör sig i skrivande stund runt 125 år, men Ålös historia är betydligt längre. I den danska beskrivningen av Valdemarsleden på 1200-talet kan man läsa: "Efter att ha överfarit brawic (Bråviken) upp-när man först en ö vid namn winterklase (Vinterklasen) och därefter alör (Ålö).

Man vet också att Karl Knutsson på 1400-talet vid ett besök i Nyköping fastslog att en av de öar som borgarna förfogade över var "Aalò". Det här var viktigt att fastslå för fiskerätten. Vi vet också att en fiskare vid namn Erik Andersson kom till Ålö 1755. Han tog sedan namnet Åhlström (finns slakten kvar?)

Sedan gör vi ett rejält hopp framåt i tiden till slutet av 1800-talet. Sonjas mormor Klara, sedermera gift Johansson, kom till Ålö 1894. Hon var född 1866 på arrendetorpets Stenvik, som låg nere i nuvarande bad, och blev över 90 år gammal.

Mormor Klara

Närmaste skola fanns vid vägen mot Nyköping, närmare bestämt vid avfarten till Vivesta, och när man skulle konfirmeras fick man gå till Nyköping. Så kom då malmhamnen till Oxelösund 1876 och bygden blev sig inte riktigt lik. Med hamnen kom också inflyttning av nya människor och Klara gifte sig 1886 med hamnarbetaren Robert Johansson. Efter åtta års boende i Oxelösund blev längtan till lantlivet alltför stark och familjen arrenderade Ålö, ett på den tiden ganska stort skärgårdshemman, som ägdes av Nyköpings kommun.

Man brukade ca 12 tunnland, hade 6-7 kor, ett par oxar, får, 5-6 grisar (man hämtade "skulor" i Oxelösund) och en hel del höns. En viktig del var naturligtvis fisket. Man hade också en dräng och en piga och på senare tid också en fiskdräng.

När man skulle in till Oxelösund rodde man tvärs över fjärden och sedan fick man gå in till samhället. Där fanns det skola, den gamla A-skolan. Så kom också B-skolan med sin kyrksal. Oxelösund tillhörde Nicolai församling och hade ingen egen kyrklig förvaltning. 1902 blev dock Oxelösund municipalsamhälle med viss egen civil förvaltning.

Det hände också att pappa Albin hamnade i vattnet, men tog sig upp i båten. Det var ju så att båtar bröt ränna i leden förbi Gamla Oxelösund på väg till järnverket, så man fick verkligen passa sig. Sedan gällde det att undvika strömmarna i vattnet. Lättast tog man sig iland vid Stegeludden, ett i och för sig så obehagligt namn.

Här hängde man upp avrättade, de själva till straff och sjöfarande till eftertanke. Men det var förstås före Sonjas tid! Hon berättar också att pappa Albin med sina oxar gick genom isen, men både han och oxarna lyckades ta sig upp.

När Albin och Magda flyttade in till G:a Oxelösund fanns mormor Klara kvar i undantagsstugan på Ålö. Sonja och hennes familj hade sommarboende härute ända tills siste arrendatorn lämnade Ålö 1955.

När sedan OMBK hyrde Ålö flyttade man och fick bygga sommarstuga på andra sidan av ön!

Men det kombinerade jordbruket/fisket var inte slut på Ålö i och med att Magda och Albin slutade. Efter Albin och Magda blev Frits Andersson med familj arrendator på Ålö. Lite modernare än Albin blev han. Nu byttes oxarna ut mot häst! Vi den här tiden började också striden kring fiskerätten. Nyköpings kommun tillät allt mer fritidsfiske och arrendatorn ansåg att det inkräktade på hans arrende. Men en del hade ändå genom åren satsats av ägaren, Nyköpings stad.

På 30-talet hade faktiskt av Albin byggts ett nytt hönshus/svinhus samt dass och en ny gödselstad hade gjutits i betong 1937 (finns inristat i betongen). Men underhållet av stugorna och husen i övrigt var eftersatt. Detta ställdes på sin spets när den siste arrendatorn, Erik Eklund, lämnade Ålö.

Det skedde under en hård strid med Nyköpings kommun, som till slut fick lösa ut arrendatorn med över 8.000 kronor. (i dagens penningvärde runt 120.000 kr). Det var helt enkelt så att ägaren inte fullföljde sina löften om upprustning av bostadshuset, vars skick var så uselt att man inte kunde bebo det vintertid. Då hade arrendatorn faktiskt satsat på att bedriva jordgubbsodling och satt 3.000 plantor. Tvisten gällde också åter fiskerättigheterna.

Vad kommer nu att hända med Ålö?

Vilka planer har nu ägaren, Nyköpings kommun, med Ålö. Oxelösunds motorbåtsklubb kom att hyra Ålö och reparerade byggnaderna nödtorftigt. Vissa gamla byggnader, smedjan från 1700-talet och ladugården, kanske rent av från 1600-talet, var i så dåligt skick att de revs. Blåsbälgen från smedjan togs dock om hand av Sörmlands museum. Men båtfolkets sjöliv tog andra vändningar än att ha en fritidsanläggning och på 90-talet upphörde klubbens verksamhet.

Därefter har nu Ålö stått tomt, numera uthyrt med korttidskontrakt. Frågan är nu vad som skall bli i framtiden. När Oxelösund köpte Ålö med flera av öarna av Nyköpings kommun, var man väl inte på det klara med vad man skulle ha ett gammalt skärgårdshemman som Ålö till. Kanske skall man ändå försöka bevara det allra sista skärgårdshemmanet åt framtiden? Säljer man det så går det inte att dra klockan tillbaka.

Vad blev det då med åkrarna? Jo, redan 1955 sa dåvarande drätselstyrelsens direktören i Nyköping, A V Wallnér: "Vad gäller åkerjorden på Ålö, så är vi från stadens sida inställda på att så igen den med skog." Skog blev det. Tät, mörk granskog. Det var inte mycket öppen mark kvar av det gamla skärgårdshemmanet. Men visst finns det mycket kvar att bevara åt framtiden.

Ålö – ett nytt besöksmål i Oxelösunds skärgård

Ålö vid Gamla Oxelösund blir ett nytt besöksmål i Oxelösunds skärgård. Skärgårdshemmanets byggnader restaureras och inreds för dagbesök och enklare övernattningar. Bryggöar renoveras så att besökare kan komma med turbot eller egna båtar. Ålö kommer att användas för rekreation, lärande, friluftsliv och kulturturism

Nu är det klart att Oxelösund får 800 000 kronor från EU:s struktur-fonder för att återställa Ålö skärgårdshemman. Tillsammans med med-finansiering och ideellt arbete omfattar projektet insatser beräknade till 1,8 miljoner.

Nu börjar också utmärkning av stigar och vandringsleder så att besökare kan hitta till badplatser, lämpliga tältplatser och naturupple-velser. Det behövs också åtgärder för att återställa delar av jorbruks-landskapet vid skärgårdshemmanet.

Det kommer att ta tre somrar att genomföra projektet men du kan besöka Ålö redan i år om än i begränsad omfattning. Från 2015 beräknas 100 övernattningar, dagbesökare och grupper på Ålö. Oxelösunds hembygdsförening är glada över att Ålö, som är Oxelösunds andra ö i storlek, återigen ska kunna besökas och bli ett levande besöksmål i Oxelösunds skärgård.

Planerings- och informationsmöten ska genomföras under maj månad och onsdagen den 13 juni planeras en natur- och kulturvandring på Ålö. För dig som inte har egen båt kommer båturer att gå mellan Gamla Oxelösund och Ålö. Projektägare är Oxelösunds hembygdsförening och medfinansiärer är Oxelösunds kommun, PROMARINA, Oxelösunds Båt & Motor samt Dykarklubben Jogersö 1953 – 1961.

Jogersö gård

1953 – 1961

Erik och Linnea Zetterkvist med barn flyttade in vid Jogersö i mars månad 1953, de arrenderade gården av Oxelösunds kommun, som köpt Jogersö 1951. De flyttade in i den gamla mangårdsbyggnaden, det röda huset.

Fam Zetterkvist kom inflyttande från Backstugan i Kila, en mindre gård som de arrenderat av Eriks far, under några år. Jogersö bedrevs som ett vanligt jordbruk, med spannmålsodling och mjölkproduktion mm. Linnea var bondmora / hemmafru, men hade säkert fullt upp med barn, hus och hem och med att sälja mjölk och ägg till sommargästerna på ön, något fiske förekom inte.

Efter att arrendet upphörde 1961, startade Erik en åkerirörelse och åtog sig diverse körningar med traktor, mest åt SSAB men även åt andra företag. Familjen bodde kvar på Jogersö till julen 1963, då flyttade de till en villa i Oxelösund.

Företrädarna och de tidigare ägarna av gården, Albin och Linnea Gustafsson hade i början av 1950-talet flyttat in i ett nybyggt hus på Jogersö (det vita huset).

Uppgifterna är lämnade av Maj-Britt Karlsson, dotter till Erik och Linnea.

Ägar/brukarlängd Jogersö gård

1571

Enl. Älvsborgslösen.
Jogersö Ägare Birger Nilsson
Grip på Tärnö.
Brukare Marcus.

1613 – 1623

Enl. Älvsborgs och roteringslängd.
Bengt.

1623

Roteringslängd.
Måns styrman i Jogersö.
(1 knecht)

1627

Roteringslängd.
Jöns. (under Flättna).

1629

Roteringslängd.
Jöns. Frälsebonde under Arnö.

1637 – 1663

Roterings och mantalslängd.
Thomas (Thomasson)
Frälsebonde under Arnö.

1662 – 1680

Brukare Anders.
Gården tillhör Arnö.

1681 – 1690

Brukare Änka efter Anders.

1690 – 1727

Brukare Håkan Andersson.
(son till ovanstående Anders)
h. Karin.

1727 – 1735

Brukare Pehr Hansson
h. Anna Jonsdotter.

1736 – 1741

Brukare
Änkan Anna Jonsdotter.

1741 – 1770

Brukare, svärsonen till ovanstående Pehr och Anna.
Jonas Andersson f. 1711
Catharina Pehrdsdotter f. 1718

1770 övergick Jogersö i Stjärnholms ägo varigenom gården började drivas av huvudgården. Detta medförde att de boende på Jogersö var pigor, drängar eller fiskare.

1816 – 1826

Arrendator / brukare
Eric Lindberg f. 1758
h. Anna Maja Westerberg f. 1767

1826 – 1841

Arrendator/ brukare
Pehr Ersson f. 1781
h. Maria Pehrdsdotter f. 1786

1842 – 1850

Arrendator / brukare
Isaac Pehrsson f. 1798
h. Christina Andersdotter f. 1800.

1851 – 1860

Arrendator / brukare Anders
Larsson Sundström f. 1792
h. Catharina Thunström f. 1794

1861 – 1883

Arrendator / brukare
Isaac Johan Sundström f. 1823
(son till föregående brukare.)
h. Maja Lotta Hultström f. ????

1883 – 1887

Arrendator /brukare

Nils August Lindström f. 1843

h. Karolina Jonsdotter f. 1846

1887 – 1889

Arrendator / brukare / torp / fiskare

Karl Abraham

Ersson Ljungberg

f. 1829 Bälunge Utf. 1889.

h. Ulla Soph. Abrahamsd.

f. 1825 Bälunge. Utf. 1889.

1889 – 1895

Arrendator / brukare

Johan Viktor Sundström

f. 1863 Nico. Infl. 1888.

h. Augusta Maria Eriksson

f. 1864 Nico. Infl. 1889 fr. Stenvik.

s. Viktor Edvin f. 1889 Nico.

s. Johan Verner f. 1892 -" -

d. Gerda Viktoria f. 1894 -" -

Fam. Utf. 1895 till Tunaberg.

1895 – 1929

Arrendator / brukare, fjärdingsman.

Fam. Infl. fr. Öster Aspa 1895.

Gustaf Herman Gustafsson

f. 1867 Nico.

h. Anna Lovisa Andersson

f. 1865 Tunaberg

s. Johan Herman f. 1888

Bergsh.

d. Ester Lovisa f. 1892 Nico.

s. Herman Albin f. 1895 -" -

s. Edvin Herman f. 1898 -" -

d. Elvira Linnea f. 1900 -" -

s. Herman Arvid f. 1902 -" -

s. Ejnar Herman f. 1904 -" -

s. Erik Herman f. 1906 -" -

d. Helga Lovisa f. 1908 -" -

1929 – 1953

Arrendator. Ägare från 1941.

Herman Albin Gustafsson

f. 1895 Nico.

h. Linnea Karlsson

f. 1897 Kila.

s. Albin Ragnar f. 1921 Nico.

s. Algot Harry f. 1923 -" -

Fam utf. 1953.

1951 Jogersö inköpt av Oxelösunds kommun.**1953 – 1961**

Arrendator

Gustav Erik Zetterkvist

f. 1909 Kila.

h. Linnea f. Englund f. 1907 Nico.

År **1961** höll Zetterkvist auktion vid Jogersö gård.Fam. hyrde sedan bostadshuset till dec. **1963**.

Ladugården och stall hyrdes ut till Åke Johansson som hade ridskola på Jogersö.

På Jogersö gårds ägor finns idag: Kolonilotter, campingplats, badplats, servering, träning och rekreativsmöjligheter.

Husesyn på Jogersö

År 1882 13 oktober förrättades av undertecknade laga af och tillträdes husesyn vid frälsehemmanet Jogersö 1 mantal.

Boningshus, bestående av stuga, kök och förstuga å nedre botten samt en kammare och kontor på vinden, 34 x 20 x 11 fot under tak av bräder och tegel. Förstugolvet å nedre botten omläggas med 3 st. plank, 1½ tum. I vindsrummet insättes en fönsterruta. Dörren till vindsrummet förbättras. Köksspiseln lagas.

Bod i tvenne avdelningar, 29½ x 20 x 9½ fot, på knut och bärstenar, under tak av bräder och tegel. Västra sidan brädfodras med 18 st. bräder.

Källare, 19½ x 14 fot överbyggd med 3 varv timmer, under tak av halm. I gott stånd.

Hemlighus, av stolpar och bräder under snedtak av bräder och tegel, i gott stånd.

Fähus, med foderskulle 58 x 30 x 15½ fot under tak av bunden halm. Ett väggdrag förbättras med 1 st 2" plank.

Stall, med vagnshus och foderskulle samt logkista 46 x 21 x 11 fot under tak av bunden halm. Södra gaveln brädfodras med 20 bräder.

Loge, med kista och tvenne golv 71 x 23 x 10 fot under tak av bunden halm, ingen anmärkning.

Svinhus i tvenne avdelningar under snedtak av halm och tegel.

Bottnarna lagas med ett lass klyvvirke.

En **större sjöbod**, under tak av halm, 18 x 14 x 5 fot.

Ett bräde inhugges på norra sidan.

En **mindre sjöbod**, 11 x 10 x 5½ fot under tak av halm.

Utan anmärkning.

Ett **svinhus**, väster om boningshuset, får begagnas av tillträdaren, mot att detsamma takhålles.

Flottpråm, i gott stånd.

Gärdesgårdar, att överstöra 15 stoder.

Brandredskap, 2 st stegar 1 båtshake, utan anmärkning.

Vid bodbyggnaden är en tillbyggd vedbod som tillträdaren äger begagna mot att den takhålles.

Vid sjöboden finns en brygga som av tillträdaren begagnas mot det han underhåller densamma, virke erhålles.

Jogersö som ovan. Sålunda synat och värderat, intyga

Robert Andersson och John Erik Jansson, nämndemän.

Avträdare var Waldemar Sundström som skulle avträda 14/3 1883, tillträdare var N. A. Lindström, Lindöja.

Vid förrättningen voro närvarande: Tillträdaren och såsom ombud för avträdaren Isak Johan Sundström samt å jordägarens vägnar inspektoren herr O. Pettersson Stjärnholm.

Kustliv och sjöfart

I augusti 2012 invigdes Historien i Sörmland i Oxelösund. På 26 röda stolpar med vimplar kan man läsa om människor som på olika sätt varit beroende av havet, för överlevnad eller nöje. Gemensamt för dem är att de har anknytning till Oxelösund.

Utställningen ingår i Sörmlands museums länsomfattande satsning Historien i Sörmland där historia berättas på ett annorlunda sätt än det vanliga. På varje ort eller plats så utgår man ifrån ett tema och berättar om det så att de stora skeendena i samhället avspeglas i platsens historia.

Temat för Oxelösund är sjöfart och kustliv och här skildras livet såväl ombord som i hamn då och nu. Berättelserna får färg och liv genom en rad citat från personer som själva varit med. Dessutom finns en mängd fotografier både från arkiv men också direkt från olika människors fotoalbum.

Engagerade och kunniga personer

Mitt arbete med utställningen började med ett möte på Koordinaten med Conny Zetterlund och Karin Granrot-Ringshagen från kommunen tillsammans med företrädare för de föreningar som kunde tänkas bli inblandade. Jag insåg snabbt att här fanns väldigt många engagerade och kunniga personer.

Och jag måste erkänna att min första tanke var, har jag något att tillföra i det här gänget? Men jag visste ju också att jag inte måste kunna mest om Oxelösund. Min uppgift var att sammanställa och att sätta in i sammanhang. Och till det behövde jag hjälp från alla dem som kunde och visste.

Koordinatens bildarkiv en guldgruva

Den hjälpen fick jag verkligen. Jag träffade så otroligt många trevliga och engagerade personer som hjälpte mig på en mängd olika sätt, som berättade, lät mig låna fotografier och dokument för scanning eller fotografering och som ansträngde sig för att leta fram nya kontaktpersoner som kunde tänkas hjälpa mig vidare.

Det var väldigt stimulerande att få ett så positivt gensvar. Det var inte bara jag som letade material, vi var ett helt gäng. Att Koordinatens bildarkiv är imponerande stort och välordnat, det hade jag redan upptäckt via datorn. En verklig guldgruva som blev basen för mitt sökande. En annan guldgruva var Klubb Maritims väl sorterade samlingar med Åke Olofsson som levande uppslagsbok. För att inte tala om Bengt Ahlins bildsamlingar.

“Historia på ett annorlunda sätt!”

Det blev rätt många turer till Oxelösund under våren. För varje gång blev jag mer och mer förtjust i stan. Inte bara för att jag slutade köra vilse utan framför allt för att jag i alla vikar och hamnar och bryggor började kunna se historien, hur stan hade byggts ut och byggts om och hur de olika verksamheterna samsades.

Kontrasternas stad

Med tårna i vattnet kunde jag sitta på en klippa och äta min lunchmacka, titta på små optimistseglare och jättelika fraktfartyg på samma vatten, småbåtshamn och industrihamn, småhusidyll och skorstenarna från stålverket. Jag tänkte på Oxelösund

som kontrasternas stad. Och hur alla delar berättar om historien, från lots- och fiskeplats till industri- och hamnstad, via badort.

Jag vill gärna tacka alla snälla och trevliga människor jag träffade under tiden jag jobbade med utställningen i Oxelösund. Tack för att ni var så generösa och hjälpsamma och så positiva. Tack vare er blev en rolig arbetsuppgift ännu roligare!

*Ingegerd Wachtmeister
Sörmlands museum*

50 år med folkdanslaget Oxelö Gille

Av Bo Pettersson

Folkdanslaget Oxelö-Gille bildades i februari 1962 och föreningens första årsmöte hölls den 2 april samma år och till ordförande valdes Arne Zetterberg. Initiativtagare till föreningen var Inez Holmgren (Carlsson) och Stig Lundsten. Interimstyrelsen bestod av Stig Lundsten ordförande, Inez Holmgren sekreterare samt Bo Pettersson och Uno Nyberg som ledamöter.

Första styrelsemötet hölls den 22 mars och det beslutades att vi skulle hålla årsmöte för bildande av föreningen. Enligt stadgar som godkändes på årsmötet skall Föreningens ändamål vara att dansa Folkdans och Folklig dans, samt att anordna kurser för bevarande av gamla danstraditioner. Föreningen skall även skapa intresse för kunskap om svensk kultur och hembygd. Det beslutades även att Föreningen skall ansluta sig till riksorganisation Svenska Ungdomsringen för Bygdekultur.

Tack vare många duktiga dansare och ledare blev det fart på Folkdanslaget och midsommaren 1962 hade vi vår första dansuppvisning för pensionärerna på Nicolaigården numera Björntorp, vi var 8 par som dansade till musik av Allan Linder dragspel och Greta Andersson fiol. Medlemsantalet ökade ständigt och vår storhetstid var omkring 1979

då vi hade många dansande grupper vuxenlag och 3 barnlag. Under 80-talet var det inne med att ha danskurser för ungdomar i drogfri miljö, första kursen hade vi 120 deltagare och den andra 100 deltagare. Vi ordnade även dans för ungdomar vid skolavslutning och Lucia och Valborgsmässoafton c:a 500 deltagare per gång. Vi ordnade även onsdagsdanser i Gamla Oxelösund och de som spelade var Oxelö-Gille spelmanslag som nu bestod av 5 spelmän. Tillsammans med Oxelösunds Hembygdsförening och Kulturnämnden ansvarade vi för Allsångskvällar på torget från mitten av juni till slutet på augusti under många år. Vi har även haft ansvaret för Valborgsmässofirande och Midsommarfirande och numera tillsammans med Hembygdsföreningen och Kultur och Fritid.

Arbetar för att bevara folkmusiken

Vi har även arbetat för att bevara folkmusiken i Oxelösund och 1987 spelade vi in LP-skiva med musik av Oxelösundsspelmännen Hjalmar Björklund, Ricard Forsman och Johan Johansson. Det är vår spelman Arne Jansson som upptecknat flera av låtarna, vi erhöll bidrag från Hembygdsföreningen, SSAB och Oxelösunds kommun för kunna genomföra inspelningen. Det var Oxelö-Gilles spelmän och Nyckelharppgruppen Oxtakt som är medlemmar i Oxelö-gille som svarade för musiken under inspelningen. Idegivare och samordnare av inspelningen var Bo Pettersson som fortfarande är aktiv i föreningen. Oxelö-Gille har även haft kontakter med kommunens vänorter och vi har gjort resor till Holstebro i Danmark och Karkkila i Finland där vi visat upp våra svenska danser och även fått lära in våra vänners danser. Vi har även besökt Leningrad (S:t Petersburg) 1976 och gjorde en dansuppvisning på en utomhusteater för med plats för 4000 personer och det var c:a 1000 som såg oss dansa.

Gruppen var även på en byggvarufabrik och dansade för de anställda som under sin lunch var vår publik.

Tyvärr är trenden något nedåtgående för folkdansrörelsen men Oxelö-Gille har lyckats hålla medlemstaket på vuxensidan uppe och är för närvarande den andra största föreningen i distriktet där vi är 14 dansande par. Vi har för närvarande inte någon barn- och ungdomsverksamhet men vi jobbar med att få i gång verksamheten. Något som är på uppåt-gående är Linedans och vi har en grupp på 30 st deltagare.

50-årsfirande som vi anordnade tillsammans med Folkdanslaget i Nyköping, som firade sina 60 år, och då hade vi fått i uppdrag av Distriktet att ansvara för årsstämman. Distriktet har bytt namn till Sörmländska folkdansringen och riks heter Svenska folkdansringen. Dagen till ära hade vi riksordförande Ingela Thalén som ledde stämmoförhandlingarna. Vi var 110 medlemmar och gäster som firade föreningarna med tal och presenter. Firandet avslutades med att Oxelö-Gilles spelmän förstärktes med Nyköpingshus spelmanslag spelade upp till dans, Bo Pettersson ledde dansen på golvet och lyckades att lära ut några nya danser.

Oxelösundstrafiken

Av Olle Brennius

Oxelösund fick tågförbindelse med Nyköping år 1877 genom Trafikaktiebolaget Grängesberg-Oxelösunds Järnvägar (TGOJ). 1921 ansökte två personer, Ivan Thor och Gunnar Lindqvist, koncession för att starta busslinjer mellan Oxelösund och Nyköping. Något kompanjonskap blev det dock inte. Bägge erhöll trafiktillstånd och började var för sig förbereda verksamheten.

Enl. journalisten Henrik Frank (Svensk Omnibusstidning 1939), startade Ivan Thor trafiken i maj 1921. Han reste först upp till Stockholm och köpte en fransk bil av märket Brassier av 1909 års modell. Den hade fungerat som droska under några år i huvudstaden, för att sedan tas i bruk som lastbil. Nu blev det dags att bygga om åket till omnibus. Med Ivan Thor bakom ratten började därefter fordonet, med plats för 11 personer, att vingla fram och åter mellan Oxelösund och Nyköping.

Gunnar Lindqvist köpte en T-ford lastbil och byggde en glasveranda på flaket. Passagerarna satt skyddade medan Gunnar fick sitta och köra under bar himmel.

De bägge bussägarna Thor och Lindqvist, delade på transportererna genom att köra varannan tur. Kampen mot dåligt väder och obefintliga vägar har nämnts tidigare.

Linjen förlängdes till Gamla Oxelösund

Dessa omnibusägare tog upp konkurrensen med TGOJ om resenärerna. Den 1 maj 1921 annonserade TGOJ i Södermanlands läns tidning om månadsbiljett järnväg Oxelösund - Nyköping, 2:klass, för 30 kronor.

Så småningom blev både bussar och vägar bättre. Efter några år var den gemensamma oxelösundstrafiken uppe i tio avgångar i vardera riktningen - på vardagar. Linjen hade då förlängts till Gamla Oxelösund.

I Nyköping utgick Ivan Thor från V:a Trädgårdsgatan 2 (Westlings El) och Gunnar Lindqvist från V:a Trädgårdsgatan 6 (Hellmans gård).

Ivan Thor expanderade

Ivan Thor utvidgade sitt bussföretag. I slutet av 20-talet erhöll han koncession på sträckan Nyköping-Gnesta-Mariefred-Strängnäs. Och mer skulle det bli.

Men Ivan Thor kämpade vidare med oxelösundslinjen. 1928 köpte han en ny Dodge-buss med plats för 24 passagerare. Den hade boggie och drift på alla bakre hjulen. Tyvärr var detta en felsatsning. Vägen mellan Oxelösund och Nyköping pallade inte för ett så tungt fordon. 1988 intervjuade jag en 85-årig f.d. bussförare vid namn Einar Fredriksson. Han hade kört Thors Dodge-buss 1929 och berättade:

– Vägarna var mycket dåliga och djupa spår fanns överallt. I dessa spår låg hästskosömmar som utgjorde en massaker på gummidäcken. Boggie-bussens främre drivhjul reste upp spikarna vilka sedan trängde rakt in i bakdäcken. Vi fick massvis med punkteringar.

Einar Fredriksson minns att den tunga bussens fjäderupphängningar och kardanaxlar var för svaga och gick sönder. Först efter att Oxelösunds-vägen stensatts i början av 30-talet blev framkomligheten bättre för alla fordon. (Vid Arnö, på den gamla vägen mot Oxelösund, syns än idag stensättningen).

Överlät bussrörelsen 1933

Gunnar Lindqvist dotter, Gunvor Björhäll, berättade att pappan hade många strängar på sin lyra. Han byggde en dansbana vid Vivesta och ordnade bussturer dit ner. Vidare framstod Gunnar som någon slags nöjespappa i Oxelösund och hans dansarrangemang var vitt kända. Om lördagskvällarna rullade åtskilliga busslaster dansanta människor från tätorterna till Vivesta. Historien förtäljer att flera bussägare var inblandade i dessa transporter och goda affärer gjordes genom att sälja tur- och returbiljetter. Det hände dock att bussägarna "glömde" hämta sin passagerare på nattkröken!

Uppenbarligen tröttnade Gunnar Lindqvist på sin bussverksamhet. 1933 överlät han rörelsen på Strid & Hedéns Omnibustrafik, Nyköping. Detta företag skaffade fler och större bussar och förtätade även trafiken på Oxelösund. Sedan kom den besvärliga gengastiden som tog hårt på krafterna hos alla bussägare.

TGOJ tog över

1943 sålde Strid & Hedén sin bussrörelse till TGOJ. Ivan Thors Trafik AB höll ut med oxelösundstrafiken några år till, men 1947 tog TGOJ över även denna linje.

TGOJ var ute efter koncessioner på busstrafik som gick parallellt med järnvägen. Redan 1938 hade TGOJ övertagit Ringborg & Perssons Omnibustrafik som trafikerade Nyköping – Bettna. 1947 blev alltså TGOJ allenarådande över persontrafiken på Oxelösund – såväl buss som järnväg.

Samma år började företaget att trafikera Oxelösund med släpvagnsbussar. Släpvagnarna hade 34 sittplatser. Detta innebar ökade resurser, något som fanns behov av under rusningstid.

Stig Eriksson, senare distriktchef vid Sörmlands Läns Trafik AB (SLT), körde släpvagnsbussar vid TGOJ under flera år: – Det var en mycket intressant tid. Det var knepigt att få dessa ekipage att gå rakt på vägen, men man lärde sig snabbt. Scania-Vabisbussar med förkammardieslar drog bäst och räckte väl till att släpa med många resenärer. På den tiden var det svårt att begränsa antalet passagerare, folk som ville åka med trängde sig på. Uppgifterna bekräftas av Folke Pettersson, chaufför på SLT. I slutet av 40-talet tjänstgjorde han som konduktör på oxelösundslinjen. – Vi skuttade som harar mellan buss och släp, tog betalt, höll reda på tidningar och paket samt avstigningar. Vintertid gällde det att även hålla liv i släpvagnens kolkamin. Ofta fick konduktörerna hoppa av och ta betalt i flera bussekipage. Det gällde då att snabba på. En biljett på den tiden kostade 50 öre till Oxelösund och 65 öre till G:a Oxelösund.

Till G:a Oxelösund gick direktbussar utan släp, medan släpekipagen gjorde kringgående rörelser, bl.a. till Vivesta. Den första tiden med släpvagnar användes bensindrivna dragbussar, men de ersattes snart av dieseldrivna. Dessa var kraftigare och mer ekonomiska. Släpvagnstrafiken avvecklades helt 1959.

En förare vid namn Anders Karlsson körde åt TGOJ på 60-talet. Han har minnen från Gamla Oxelösund. Dit körde man flera turer varje dag, men endast med tvåaxlade bussar. Eftersom vändplanen var liten, backade bussarna ut mot kajen. Det innebar att bakdelarna stack ut över vattnet.

Passagerare som satt där blev livrädda och gallskrek.

– Vi bjöd på havsutsikt, sade Anders Karlsson.

Det hände också att bussarna fick vänta i Gamla Oxelösund på inkommande lotsbåtar.

SLT, Näckrosbuss och Länstrafiken Sörmland

Åren rullade på och en ny organisation växte fram. 1977 bildades Södermanlands Läns Trafik AB (SLT). Företaget, som var landstingsägt, blev fr.o.m. 1 jan. 1978 länshuvudman för kollektivtrafiken i länet. SLT startade även ett bussföretag indelat i fyra olika distrikt, nämligen Norra (Eskilstuna), Södra (Nyköping), Västra (Katrineholm) och Östra (Strängnäs).

Vidare övertog SLT TGOJ:s och Nyköpings Omnibuss linjetrafik. Vagnparken moderniserades och stora led- och boggiebussar började trafikera Oxelösund. Eftersom varje distrikt hade depåer och moderna verkstäder, sköttes bussarnas underhåll bra.

Under 16 år ansvarade SLT för all busstrafik i länet. De privata bussbolagen köptes efter hand upp. Slutligen återstod bara EGE-trafiken som självständigt.

En stor omorganisation skedde 1994 då Näckrosbuss etablerades. SLT och T-Buss i Örebro län gick ihop och bildade Näckrosbuss AB. Den 3 juni klubbades beslutet att köpa in Norrköpings och Linköpings Trafik AB (LITA). SLT:s tidigare chef, Christer Fridell, utsågs som VD. Näckrosbuss blev det fjärde största bussbolaget i Sverige.

Nu ombesörjdes oxelösundstrafiken av Näckrosbuss, vilket inte innebar några förändringar. Författaren vågar påstå att busstrafiken fungerade bra.

I Näckrosbuss ledning och förarkår ingick personer med livslång erfarenhet från bussbranschen. Företaget trimmades in och samarbetet över länsgränserna gick alldeles utmärkt.

Nästa stora förändring kom mycket överraskande. 1999 gick SL-Buss och Näckrosbuss samman och bildade Busslink. Firman började bli väl stor!

Politikernas planer på att konkurrensutsätta kollektivtrafiken var nu ett faktum. Länstrafiken Sörmland upphandlade busstrafik inom länet. Resultatet blev bl.a. att olika entreprenörer utförde transporter i Nyköping med omgivning. Under de sista tio åren har bussar från Swebus, Busslink och Nobina rullat i Oxelösund.

Byte av entreprenörer har ofta medfört problem, i synnerhet för resenärerna. Lagom när ett bussbolag skaffat rätt fordon och kört in sig på linjerna, har nya upphandlingar blivit aktuella och stört verksamheten. Vid entreprenörsbyten har bussarna bytts ut (onödiga kostnader?), det har tillsatts ny trafikledning och nya ovana chaufförer. Busstrafiken i nyköpingsområdet blev särskilt drabbad efter entreprenörsbytet 2010. Vilsekörda, uteblivna eller försenade bussar spräckte turlistorna. Resenärerna fick ta smällarna och förtroendet för kollektivtrafiken minskade. Länshuvudmannen borde ha skött upphandlingarna på ett smartare sätt!

"Oxelösundstrafiken genom åren" är hämtat från "Nyköpingsregionens busstrafik 90 år" och är sammanställd av Olle Brennius som intervjuat personer och antecknat händelser och förhållanden från 1980-talet till sammanställningen den 1 september 2011. Sammanställningen finns att läsa i Oxelösundsrummet på Koordinaten, Oxelösunds bibliotek. Den finns även i pdf-format.

Äldre årgångar av Oxelöbygden

inkl. artiklar

Oxelöbygden nr 1 1991

Gårdsnamn huvudsakligen funna i husförhörlängderna	Sid 5
Korsholmens lindar	Sid 6
Hembygdsgården Oxelö Krog i Gamla Oxelösund	Sid 8

Oxelö Bygden nr 1 1992

Torpinventeringen i Oxelösund	Sid 4
Jogersö Gård	Sid 4
Konstnärlig pärla från Oxelösund	Sid 8
Boken om Oxelösund	Sid 10

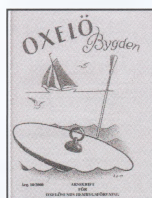
Oxelö Bygden nr 2 1992

Torpinventeringen i Oxelösund	Sid 4
Ålö	Sid 4
Fornlämningar	Sid 11

Oxelö Bygden nr 1 1993

När folket vördar sina minnen – Bevarar de sin själ	Sid 2
Har du tänkt på våra gravrösen kan vara lika gamla	Sid 2
Torpinventeringen i Oxelösund	Sid 3
Korsholmen	Sid 7
Kvarndammen	Sid 9
Lästips för hembygdsforskare	Sid 10
Fornlämningar	Sid 11
Gravrösen	Sid 11

Oxelö Bygden nr 1 1994

Oxelösunds namn att minnas	Sid 3
Hembygdsföreningens torpargrupp	Sid 4
Strömmen. Torp under Stjärnholm	Sid 4
Träsket. Torp under Stjärnholm	Sid 5
Isacslund. Torp under Stjärnholm	Sid 6
Wallsund. Torp under Stjärnholm	Sid 7

Danvik, Stora och Lilla	Sid 8
Näset. T01-p under Stjärnholm	Sid 9
Molandarska Villan – Vandrarhemmet Representationslokal	Sid 10
Intervjuer med "gamla Oxelösundare"	Sid 12
Galaesen Björn Rifvares förlisning vid Röbacksgundet	Sid 14
Ur Nyköpings segelsällskaps jubileumsårsbok 1889-1929	Sid 17
Ängstorp. Torp under Stjärnholm	Sid 19
Mästerlotsen – Historien om ett gammalt, vackert hus	Sid 20

Oxelö Bygden nr 1 1995	
Tjänstgöringen vid lotsverket	Sid 5
Projekt "Oxelösunds stads museum"	Sid 9
Handbok för handlande och sjöfarande	Sid 12
Blivande Skärgårdsmuseum i Gamla Oxelösund	Sid 13
Lite historia om Grantorpet	Sid 15
Föreningen Mästerlotsens verksamhet under 1994	Sid 16

Oxelö Bygden nr 1 1996	
Lotsningens historia	Sid 4-13
Oxelösunds lotsplats	Sid 14-22
Fiskebåten "Elise"	Sid 24
Den gamla landsvägen	Sid 25
Stjärnholms tegelbruk	Sid 26

Oxelö Bygden nr 1 1997	
När det brann i Tryggen	Sid 4
Stjärnholms skola 1871-1932	Sid 8
Salpetersjuderistaten	Sid 10
Botvid	Sid 10
Oxelö, Hävringe och Högstens fiske	Sid 11
Grantorpet – ett skärgårdsmuseum föds	Sid 13
Lotsutställningen	Sid 15
Stora Danvik	Sid 16

Oxelö Bygden nr 1 1998	
Notiser 1997	Sid 3-4
Stjärnholms Handel	Sid 5-8
Skärgårdsutflykt	Sid 9-10
Bykdag i Grantorpet	Sid 11-12
Mastvraket	Sid 13-14
Båtsmanstorpet	Sid 14-15
Afton i båten	Sid 16-17
Gustav Källman	Sid 18-22
Invandrare från Söderhamn	Sid 23-29
Örnen har nödlandat	Sid 30

Oxelö Bygden nr 1 1999

Notiser 1998	Sid 3-4
Två oxelösundspersonligheter	Sid 5
Fattigvårdsreglemente	Sid 6-7
En lotsfamilj på 1920-talet	Sid 8-12
Öster Aspa	Sid 14-15
Budkavlen "Kusten Runt"	Sid 16-17
Utbyggnad av Breviks lotsplats	Sid 18-19
Båtutflykt till Ringsö	Sid 20
Biograferna i Oxelösund	Sid 21-22

Oxelö Bygden nr 1 2000

Notiser 1999	Sid 3-4
Beneborg – det glömda säteriet	Sid 5-7
Oxelösund år 1900	Sid 8-10
Oxelösund stad 1950	Sid 11-20
Telegram/Tackkort	Sid 21
Protokoll från Nikolai socken	Sid 22-26
Båtsmanskontrakt	Sid 26
Stjärnholms skogar	Sid 27-30

Oxelö Bygden nr 1 2001

Notiser 2000	Sid 3-4
Villa Stjärnvik	Sid 5-10
Lotsen Eric Asplund	Sid 11-22
Utställning G:a Oxelösund	Sid 23-25
Hyllning till ett varv	Sid 26
Petrus "Pelle" Källman	Sid 27-30

Oxelö Bygden nr 1 2002

Notiser 2001	Sid 3-4
Tant Birgit dansar i Båken	Sid 5-7
Hävringe Båk 250 år	Sid 8
J G Zettergren	Sid 9-11
Nikolais Kommunalnämnd	Sid 11-14
Lilla Bene och Löfgölet	Sid 14-16
Kvinnornas Oxelösund	Sid 18-20
Protokoll Stjärnholm nr 115	Sid 21-31
Minnen världskrigen	Sid 32-33

Oxelö Bygden nr 1 2003

Axplock ur Nikolai kommunalstämmas protokoll	Sid 3-5
Femöre	Sid 6-8
Det var på tiden	Sid 9-14
Femörefortet	Sid 15-16
Sjömannen Erik Karlsson	Sid 17-20
Torpskyltar	Sid 21

Oxelö Bygden nr 1 2004

Till minne av Berit Nyman (1936-2003)	Sid 2
Industrihistoria i slottsmiljö	Sid 3-4
Möt Edla Nilsson, en kvinnokämpe (1875-1981)	Sid 5-8
Landstingsmans, ett hus i Oxelösund	Sid 10-16
Väster Aspa, ett mantalsfråse under Stjärnholm	Sid 17-18
Bandyminnen	Sid 19-20
Livet på Nytorgsgatan	Sid 21-26
En fatal glömska	27-28

Oxelö Bygden nr 1 2005

Lotsbåten "Mulle" 100 år	Sid 2-4
Var leker ålen – artikel ur Svenskan	Sid 7
Järnvägen i Oxelösund, kort historik	Sid 8-10
Porträtt av Karl B Göransson	Sid 11-12
Om Brannäs gård	Sid 15-17
Oxelösunds nya kyrkogård	Sid 18-20
Min tid i Oxelösund – John Nilsson	Sid 20-24
Brevikslund – vår första skeppshandel	Sid 25-35

Oxelö Bygden nr 1 2006

De formade samhällsbilden i Oxelösund	Sid 2-3
Skärgårdens bollklubb	Sid 4-6
Våg-spelet på Järntorget	Sid 7
Carl Johan Burguer von Ritterstein – herre till Stjärnholm under 1700-talets första hälft	Sid 8-13
Sunda gård	Sid 14-17
Som jag minns det	Sid 18-20
Kuling och körsång, kåseri av Arnold Adolfson	Sid 22-23
Vad kan man hitta i Oxelösunds kommunarkiv?	Sid 24-26
Skeppet Svanen stod i brand	Sid 27

Oxelö Bygden nr 1 2007

Kasta skräpet	Sid 2-3
Kolsund	Sid 4-8
Lite om att vara bonde eller torpare under Stjärnholm under sent 1800- och tidigt 1900-tal	Sid 9-12
SÄPO	Sid 13-14
Sabotage	Sid 14-15
Stjärnholm	Sid 16-22
Göteborg, Sverige – Toronto, Canada 1952, ett brev av framlidne Ebbe Kindahl	Sid 23-32

Oxelö Bygden nr 1 2008

Boken om Gamla Oxelösund	Sid 2-4
Ekarna vid Näset	Sid 5-8
En lärare av den gamla stammen	Sid 9-11
Ett östgötapars öden som lotsfamilj	Sid 12-16
Sofia Linder, ett kvinnoöde anno 1850	Sid 17-21
På skridsko runt Oxelösund	Sid 22-27
Oxelösunds skolor	Sid 28-30

Madam Andersson	Sid 31
Stjärnholm nästa!	Sid 32-33
Boktipset	Sid 34-38
Twisten om Alfred Sundströms lott	Sid 39-40
Insidesberättelse om sjukvården	Sid 41-44
Solbacken	Sid 45-46
Södertuna slott	Sid 47-48

Oxelö Bygden nr 1 2009	
Oxelösund, ostkustens seglarcentrum	Sid 1-2
En entusiast berättar	Sid 3-8
Lite om att vara bonde eller torpare under Stjärnholm under sent 1800- och tidigt 1900-tal	Sid 8-12
Från hembygdsföreningens Torpgrupp till er alla	Sid 12
PM rörande Brannås gård i St Nicolai socken	Sid 13-16
Lador som låg på Stjärnholms ägor och som användes för höst- och vinterförvaring av hö och otröskad säd	Sid 17
2008 – ett positivt år för skärgårdsgruppen	Sid 18
Minnen från flickscoutläger	Sid 19-39
Bygdens sista bödel	Sid 40-43
Cajsa Lisa Swärd – en släktsaga	Sid 40-45
Mardla – ett flyktingöde	Sid 46-48

Oxelö Bygden nr 1 2010	
Oxelöbygden 20 år	Sid 1
Min väg till skolan	Sid 2-3
Namn på gamla gator och hus i Oxelösund	Sid Sid 4-6
En mångsidig pastor	Sid 7-9
“Gamla Oxelösundsvägen”	Sid 10-12
Trafiktidningen Omnibussen	Sid 14
Gossen Carl Fredric Andersson	Sid 15-16
Bell-Lancaster Metoden	Sid 17-18
Lancasterskolan i Nyköping	Sid 19-21
Öster Femöre	Sid 22-24
Kontrakt för torpare på Stora Danvik år 1864	Sid 25-26
“Skärgårdsglimtar” har blivit en succé	Sid 27
Vyer Hävringe	Sid 28-33
En promenad på Femöre med perspektiv på historia och nutid	Sid 34-39

Oxelö Bygden nr 1 2011	
Oxelösund vid 1900-talets början	Sid 2
Föreningslokalen	Sid 3
Lusthuset med målningarna	Sid 4-5
Julfirande med grisen Fridolf Cylinder	Sid 6-7
Constsantia – en vital103-åring	Sid 8-10
Det är så grönt i Gamla Oxelösund	Sid 11-12
Torpet som blev med en allé	Sid 13-15
Oxelö Skans	Sid 16-20
Kanalvandring vid fiskebryggan och sjöbodarna	Sid 21-22
Torpet Brasstorp under Stjärnholm	Sid 23-24
Torpgruppen dokumenterar det som försvann	Sid 27-31
Oxelösunds lokstallar	Sid 27-31

Oxelösunds hembyggsförening

Bildad 1977

Ansluten till Södermanlands Hembyggsförbund

Styrelse

Sammankallande
Sekreterare/postmottagare
Kassör
Ledamöter

Christer Marklund
Christer Marklund
Allan Fagerlund
Anne-Marie Hermelin
Liz Brådhe
Kjell Eliasson
Åke Jordensjö
Folke Berglund

Medlemsantal 2012-01-01

270 personer

Medlemsavgift

100 kr per person eller
150 kr för familj

Bankgiro

5365 – 3572

Hemsida

Blogg

e-postadress

www.hembygd.se/oxelösund

oxelotorg.blogspot.com

oxelo.hembygd@gmail.com

Postadress

Oxelösunds hembyggsför.
G:a Oxelösundsvägen 23
613 31Oxelösund

**OXELÖSUNDS
HEMBYGDSFÖRENING**

Ditt
forum
för
forntida,
samtida
och
framtida
lokalhistoria